YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (täysistunto)

5 päivänä lokakuuta 2004 *

Asiassa C-475/01,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta,

joka on nostettu 6.12.2001,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Traversa ja M. Condou Durande, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

jota tukee

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään K. Manji,

väliintulijana,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

vastaan

Helleenien tasavalta, asiamiehinään A. Samoni-Rantou ja P. Mylonopoulos, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (täysistunto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet ja J. N. Cunha Rodrigues sekä tuomarit R. Schintgen, F. Macken, N. Colneric ja S. von Bahr (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.9.2003 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.1.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Kanteessaan Euroopan yhteisöjen komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Kreikan tasavalta ei ole noudattanut EY 90 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on pitänyt ouzon osalta voimassa muista alkoholijuomista kannettavaa alemman valmisteveron.

2 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 25.7.2002 antamalla määräyksellä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia. Se ei ole jättänyt kirjelmää eikä ollut edustettuna istunnossa antamassa lausumaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta 19 päivänä lokakuuta 1992 annetussa neuvoston direktiivissä 92/83/ETY (EYVL L 316, s. 21) annetaan säännöt valmisteveron määrien vahvistamiseksi kaikkien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta. Etyylialkoholin osalta soveltamisala ilmaistaan direktiivin 19 ja 20 artiklassa.

4 Direktiivin 92/83 19 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on kannettava etyylialkoholista valmisteveroa tämän direktiivin mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on vahvistettava valmisteverojensa määrät direktiivin 92/84/ETY mukaisesti."

5 Direktiivin 92/83 20 artiklassa todetaan seuraavaa:

— "Tässä direktiivissä 'etyylialkoholilla' tarkoitetaan:

— kaikkia CN-koodeihin 2207 ja 2208 kuuluvia tuotteita, joiden todellinen alkoholipitoisuus on suurempi kuin 1,2 tilavuusprosenttia, mukaan lukien tuotteet, jotka muodostavat osan muuhun yhdistetyn nimikkeistön ryhmään kuuluvasta tuotteesta,

— CN-koodeihin 2204, 2205 ja 2206 kuuluvia tuotteita, joiden todellinen alkoholipitoisuus on suurempi kuin 22 tilavuusprosenttia,

— tislattuja alkoholijuomia, jotka voivat sisältää näitä tuotteita liuenneina."

6 Valmisteveron määrä määräytyy direktiivin 92/83 21–26 artiklan mukaisesti; 23 artiklan mukaan tietyin edellytyksin joidenkin tuotteiden osalta voidaan soveltaa alempaa valmisteverokantaa. Tämä artikla kuuluu seuraavasti:

"Seuraavat jäsenvaltiot voivat soveltaa alennettuja valmisteverojen määriä, jotka voivat olla valmisteveron vähimmäismäärää alhaisempia mutta eivät enempää kuin 50 prosenttia tavanomaista kansallista etyylialkoholin valmisteveron määrää alhaisempia, seuraaviin tuotteisiin:

— —

2) Helleenien tasavalta asetuksessa (ETY) N:o 1576/89 määriteltyyn aniksella maustettuun tislattuun alkoholijuomaan, joka on väritöntä ja jonka sokeripitoisuus on enintään 50 grammaa litrassa ja jossa perinteisillä enintään 1 000 litran vetoisilla kuparisilla panostislauslaitteistoilla tislaamalla maustetun alkoholin osuuden on oltava vähintään 20 prosenttia lopputuotteen todellisesta alkoholipitoisuudesta."

Kansallinen lainsäädäntö

7 Lain 2127/93 tarkoituksena on saattaa direktiivi 92/83 Kreikan oikeusjärjestyksen osaksi.

8 Siinä vahvistetaan perusveron suuruudeksi noin 294 000 Kreikan drakmaa (GRD) sadalta litralta puhdasta alkoholia.

9 Saman lain 26 §:ssä säädetään kuitenkin 50 prosentin alennus perusverosta ouzolle, jolloin tämän tuotteen valmisteveroksi tulee vain noin 147 000 GRD sadalta litralta puhdasta alkoholia.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

10 Komissio on saanut erilaisia kanteluja siitä, että Kreikan viranomaiset sovelsivat alennettua valmisteverokantaa ouzoon, kun muiden alkoholijuomien — kuten ginin, vodkan, viskin, rommin, tequilan ja arrakin — vero on korkeampi.

11 Komissio katsoi veroeron olevan vastoin EY 90 artiklaa ja aloitti jäsenyysvelvoitteiden noudattamista jättämistä koskevan menettelyn. Annettuaan Kreikan tasavallalle virallisen huomautuksen, jossa tätä pyydettiin esittämään huomautuksensa, se antoi 10.8.1999 perustellun lausunnon, jossa kyseistä jäsenvaltiota pyydettiin ryhtymään lausunnon noudattamisen edellyttämiin toimiin kahden kuukauden määräajassa lausunnon tiedoksiannosta lukien. Koska Kreikan viranomaiset kiistivät rikkoneensa yhteisön oikeutta väitetyllä tavalla, komissio nosti nyt esillä olevan kanteen.

Kanne

12 Aluksi on huomattava komission korostaneen, että sen kanne perustuu yksinomaan EY 90 artiklaan ja että se ei viittaa direktiivin 92/83 23 artiklaan. Näin ollen se, ettei

komissio pannut vireille kannetta viimeksi mainitun artiklan kumoamiseksi, ei vaikuta esillä olevan jäsenyysvelvoitteiden noudattamista jättämistä koskevan kanteen tutkittavaksi ottamiseen.

13 Komissio toteaa, että yhteisön johdetun oikeuden sääntöjä on tulkittava ja ne on saatettava jäsenvaltion oikeusjärjestyksen osaksi EY:n perustamissopimuksen kanssa yhteensopivalla tavalla. Kyseisen toimielimen mukaan tämä merkitsee, että sellainen johdetun oikeuden säännös, jossa jäsenvaltioille annetaan oikeus kantaa kotimaisesta tuotteesta alennettua valmisteveroa, ei mitenkään poista näiltä niiden velvollisuutta noudattaa perustamissopimuksessa vahvistettuja perusperiaatteita, joihin EY 90 artiklassa mainittu periaate lukeutuu. Komission mielestä Kreikan tasavalta on rikkonut EY 90 artiklan ensimmäistä kohtaa, kun se on soveltanut alennettua valmisteveroa ainoastaan ouzoon. Yhteisöjen tuomioistuimen toistuvasti noudattamasta oikeuskäytännöstä nimittäin ilmenee, että ollakseen EY 90 artiklan mukainen kansallisen verojärjestelmän on kaikissa tapauksissa estettävä, että ulkomaisia tuotteita verotetaan raskaammin kuin vastaavia kotimaisia tuotteita.

14 Kreikan tasavalta kiistää väitteen, jonka mukaan sen lainsäädäntö on vastoin yhteisön oikeutta. Sen mielestä komissio on nojautuessaan kanteessaan pelkästään EY 90 artiklaan jättänyt huomiotta tässä tapauksessa sovellettavan erityissäännöksen (lex specialis) eli direktiivin 92/83 23 artiklan, jossa Kreikan mukaan sallitaan alennetun veron soveltaminen ouzoon. Kreikan tasavalta kiistää niin ikään sen, että ouzo ja muut alkoholijuomat — kuten gini, vodka ja viski — ovat vastaavia.

15 Tältä osin on ensiksikin muistettava, että direktiivin 92/83 23 artiklan 2 kohdassa annetaan Kreikan tasavallalle oikeus soveltaa ouzoon vähimmäisveroa alempaa valmisteveroa niin, ettei valmistevero kuitenkaan ole yli 50 prosenttia alempi kuin etyylialkoholista normaalisti menevä valmistevero.

16 Asiassa ei ole kiistetty sitä, että Kreikan tasavalta tukeutuu direktiivin 92/83 23 artiklan 2 kohtaan määrätessään ouzon valmisteveroksi 50 prosenttia muiden alkoholijuomien verokannasta ja että näin tehdessään se noudatti säännöksen sanamuotoa.

17 Näin ollen komission kanne, jonka välittömänä tarkoituksena on kyseenalaistaa valmistevero, jonka soveltamiseen ouzoon Kreikan tasavalta on saanut oikeuden direktiivin 92/83 23 artiklan 2 kohdassa, johtaa välillisesti mutta väistämättä kyseisen säännöksen laillisuuden kiistämiseen.

18 Yhteisön toimielinten toimia koskee pääsääntöisesti lainmukaisuusolettama, ja niillä on näin ollen oikeusvaikutuksia niin kauan kuin niitä ei ole peruutettu, kumottu kumoamiskanteen johdosta tai todettu pätemättömiksi ennakkoratkaisupyynnön tai lainvastaisuusväitteen seurauksena (ks. vastaavasti asia C-137/92 P, komissio v. BASF ym., tuomio 15.6.1994, Kok. 1994, s. I-2555, Kok. Ep. XV, s. I-239, 48 kohta ja asia C-245/92 P, Chemie Linz v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4643, 93 kohta).

19 Poikkeuksen tähän periaatteeseen muodostavat toimet, joihin liittyvä lainvastaisuus on niin ilmeinen, ettei sitä voida mitenkään hyväksyä yhteisön oikeusjärjestyksessä. Tällaisilla toimilla ei voida katsoa olevan väliaikaistakaan oikeusvaikutusta, ja niitä on siis pidettävä oikeudellisesti mitättöminä. Poikkeuksen tarkoituksena on säilyttää tasapaino kahden oikeusjärjestykselle asetetun perustavanlaatuisen mutta joskus vastakkaisen vaatimuksen eli oikeussuhteiden vakauden sekä legaliteettiperiaatteen noudattamisen välillä (em. asia komissio v. BASF ym., tuomion 49 kohta ja em. asia Chemie Linz v. komissio, tuomion 94 kohta).

20 Koska yhteisön toimielinten toimen mitättömäksi toteamisen seuraukset ovat vakavia, on selvää, että oikeusvarmuussyistä tällainen toteamus voidaan tehdä ainoastaan aivan poikkeuksellisissa tilanteissa (em. asia komissio v. BASF ym., tuomion 50 kohta ja em. asia Chemie Linz v. komissio, tuomion 95 kohta)

21 Direktiiviä 92/83 kokonaisuudessaan sen enempää kuin sen 23 artiklan 2 kohtaakaan ei kuitenkaan voida pitää tällä tavoin mitättömänä.

22 Lisäksi on todettava, ettei neuvosto ole peruuttanut kyseistä direktiiviä ja että yhteisöjen tuomioistuin ei ole kumonnut sen 23 artiklan 2 kohtaa eikä todennut tätä säännöstä pätemättömäksi.

23 Näin ollen direktiivin 92/83 23 artiklan 2 kohdalla on oikeusvaikutuksia, joita koskee lainmukaisuusolettama.

24 Tästä seuraa, että koska Kreikan tasavalta on pitänyt voimassa kansallisen säännöstön, joka on annettu direktiivin 92/83 23 artiklan 2 kohdan nojalla ja mukaisena, se ei ole jättänyt noudattamatta yhteisön oikeuden asettamia velvollisuuksiaan.

25 Edellä todettu huomioon ottaen Kreikan tasavalta ei ole jättänyt noudattamatta yhteisön oikeuden mukaisia velvollisuuksiaan, kun se on pitänyt ouzon valmisteveron muista alkoholijuomista kannettavaa valmisteveroa alempana.

26 Komission kanne onkin hylättävä perusteettomana.

Oikeudenkäyntikulut

27 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Kreikan tasavalta on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Mainitun työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan väliintulijana ollut Yhdistynyt kuningaskunta vastaa omista kuluistaan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (täysistunto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset